

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 32

ASIA: _____

Buenos Airesissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Wälikangas

26/1 1937

BUENOS AIRESI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 91.

Buenos Airesi SSA 26 P:NÄ tammi KUUTA 19 37.

VIITTAUS: ..... N

P:NÄ ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... n:o

VIITTAUS: ..... D. U. M. ..... / ..... 19 .....

KOASIAINMINISTERIÖN

2 / 310 Sal. 37.

27/2-37

13

OSASTO

5 C32

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Muutoksia diplomaattikunnassa.

Ohellisena lähetän kunnioittaen Ministeriölle lähetystön otsakeasiaa koskevan raportin n:o 1.

Lähettiläs:

Handwritten signature: R. Vainanen

BUENOS AIRESI ..... SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Buenos Airesissa 26 p:nä tammi kuuta 1937.

2/310 Sal 1937

Asia: Muutoksia diplomaatti-
kunnassa.

5 (082)

Viime kuukausina on tšekäläisessä diplomaattikunnassa tapahtunut useitakin huomattavia päällikkövaihdoksia eri edustustoissa, joten niistä lienee syytä tiedoittaa.

Jo viime vuoden puolivälissä siirrettiin täältä odotta-
matta pois Italian suurlähettiläs Mario Arlotta, joka oli toiminut täällä vuoden 1932 lopusta saakka. Herätti huomiota, että hänen poislähtönsä tapahtui niin äkkiä, että kuten ensikäden lähteestä tiedän hänen oli muutettava kahden viikon sisällä. Pätevältä taholta olen kuullut, että syynä siirtoon olisi ollut Mussolinin tyytymättömyys hänen liika "laimeaan" toimintaansa Abessinian kysymyksen yhteydessä ja varsinkin se ettei hän ollut onnistunut estämään Argentiinan aloitetta Kansainliiton koolle kutsumiseksi. Kuinka tämän asian laita lieneekin, tosiasiana pysyy, että Argentiinan ja Italian välit viilenivät noina aikoina melko lailla, huolimatta siitä ettei Argentiina ollut koskaan saattanut pakotteita täysin voimaan, vaan oli maan suuren italialaisen tai ainakin italialaisperäisen väes-

JAKELUOHJE:

tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tön vuoksi (yhteensä runsaasti yli 2 miljoonaa nykyään; yksistään vuosien 1910-1931 välillä muutti maahan hiukan yli miljoonan italialaista, ja viimeisen virallisen väenlaskun mukaan vuodelta 1914 oli esim. Buenos Airesin kaupungin asukkaista 19.8 % ja maakunnan asukkaista 13.8 % italialaisia) koettanut mahdollisimman "hellävaroen" suhtautua asiaan. Tästä huolimatta oli kiihtymys tšekäläisissä italialaisissa piireissä hyvinkin suuri, ja julkinen salaisuus on, että ulkoministeri Saavedra Lamas sai kesäkuussa 1936 lukuisia nimettömiä uhkauskirjeitä italialaiselta taholta täällä, niin että hänellä oli sen jälkeen pitkät ajat salapoliisivartiosto aina mukanaan ja hänen asuntoaan vartioitiin yöt päivät -- seikka, minkä olemme erinomaisen hyvin voineet lähetystöstä käsin todeta, kun ulkoministerin yksityistalo sijaitsee vain 50 metrin päässä lähetystön nurkasta Avenida Quintanalla.

Melkein ostentatiivisella tavalla kesti sitten useita kuukausia, ennen kuin tänne saapui uusi suurlähettiläs, joksi oli nimitetty tri Raffaele Guariglia. Hänelle olikin alkuaan pyydetty agrementti, mutta jostain syystä hänen nimityksestään sitten luovuttiin ja uusi agrementti pyydettiin Colonna-nimiselle lähettiläälle. Tämän nimitys kuitenkin raukesi, ja Guariglia nimitettiin sitten lopuksi suurlähettilääksi.

Hän esitti presidentille kuluvan kuun 14 p:nä valtakirjansa, jolla "Hänen Majesteettinsa Viktor Emanuel III, Italian kuningas ja Abessinian keisari" akkreditoi hänet suurlähetti-

lääksi Argentiinaan kuten hän puheensa alussa lausui. Vastauspuheessaan presidentti Justo lausui: "Minulla on kunnia vastaanottaa valtakirja, jolla Teidän Korkea Hallitsijanne on nähnyt hyväksi akkreditoida Teidät erikois- ja täysivaltaiseksi suurlähettilääkseen Argentiinassa ...." j.n.e. Presidentti siis tarkoin vältti käyttämästä mitään sanontaa, joka olisi voinut antaa aihetta väärälle tulkinnalle. Mainittakoon ohimennen, että kun Guariglian edeltäjä Arlotta 20.12.1932 esitti valtakirjansa käytti presidentti Justo vastauspuheessaan sanontaa "Hänen Majesteettinsa Kuningas Viktor Emanuel III".

Lähinnä tarkoittaen yhteisymmärrykseen viittausta suurlähettilään puheessa presidentti sitten lausui, että tämän esittämät ajatukset "kohtaavat vilpittömän kannatuksen vastakäiun Argentiinan kansassa ja hallituksessa, joita läheisesti liittää Italian kansaan ja hallitukseen verisukulaisuus sekä syvän ystävyyden siteet, joita on ylläpidetty ja lujitettu ilman ai-noatakaan keskeytystä".

Tapahduma aiheutti sanomalehdistössä koko joukon kirjoittelua sikäli, että oppositiolehdet käyttivät tilaisuutta hyökätäksseen hallituksen ja erikoisesti ulkoministerin kimppuun, jolta ivallisesti kyseltiin, että "kuinka nyt kaikki tämä sopii yhteen Saavedra Lamas'in paktin kanssa, jonka oleellisin määräys on alueellisten valtausten tunnustamattomuus", mikä nyt on tullut rikotuksi tunnustamalla Guarigli Italian kuninkaan ja Abessinian keisarin suurlähettilääksi. Erikoisen kiivaita hyökäyksiä teki santafé -läisessä lehdessään ulkoministerin "veri-

vihollinen" senaattori de la Torre, "demócrata progresista" puolueen johtaja, joka aivan näinä päivinä on mielenosoituksellisesti eronnut Senaatista protestoidakseen sitä "ihmisoi-keuksien loukkausta" vastaan, jota hänen mielestään merkitsee Senatin äskettäin hyväksymä (Kamarissa vielä käsittelemättä oleva) lakiesitys kommunismin vastustamisesta 1).

Hyökkäilyt aiheuttivat "La Nación" lehdessä ilmeisesti viralliselta taholta inspiroidun kirjoituksen, jossa todettiin, että p.o. tapauksessa "on menetelty erikoisella varovaisuudella sekä Italian että Argentiinan hallituksen taholta, eikä paktin aiheuttama tunnettu tilanne ole millään tavoin muuttunut. Italian uuden suurlähettilään tunnustamisen yhteydessä ei ole lausuttu ainoatakaan sanaa, joka merkitsisi oleellista muutosta tämän diplomaatin edeltäjiin nähden käytetystä formulasta .... Argentiinan hallitus ei ole missään suhteessa modifioinut Genevessä juriidisesti määriteltä asennettaan".

---

1) Vanha "tulisielu" de la Torre, joka oli yhtä taitava taistelija terävällä kielellään kuin sapelilla ja pistoolilla ja jonka ansiolistassa on m.m. kaksintaistelu myöhemmin kahteen otteeseen Argentiinan presidenttinä olleen Irigoyenin kanssa, saavutti erikoista kuuluisuutta surkean ampumisjutun yhteydessä itsensä Senatin istuntosalissa heinäkuussa 1935, jolloin kaikki säädylisyyden rajat ylittävä sanasota hänen ja silloisen rahaministerin Pinedon välillä johti siihen, että silloinen maatalousministeri Duhau löi kumoon lähes 70-vuotiaan senaattorin nyркиniskulla kasvoihin, ja kaatunutta avustamaan rientänyttä senaattori Bordabeherea ammuttiin kuolettavasti takaapäin, yhden harhaan menneen luodin lävistäessä maatalousministerin käden (häinkin kaatui ja taittoi pari kolme kylkiluuta) ja lopuksi haavoittaan erästä salin perällä kuulijana saapuvilla ollutta Kamarin jäsentä. Rähäkkä johti kaksintaisteluun (jollaiset Argentiinan laki kiel-
tää!) de la Torren ja Pinedon välillä, jolloin molemmat ampuivat fars-
simaisesti ilmaan. Huolimatta tällaisista edesottamisistaan de la Tor-
re oli suuri parlamentaarinen kyky ja voima, jonka eroa Senatista vas-
tustajatkin valittivat, kuten lehtikirjoituksista on voinut todeta.

Asia on tällä tavoin saatettu nyttemmin pois päiväjärjestyksestä.

Lauantai-iltana 16.1. vastaanotin uudelta suurlähettiläältä notifioimiskirjelmän, joka oli italiankielinen ja jossa esiintyi sanonta "Hänen Majesteettinsa Italian kuningas ja Abessinian keisari". Kun tšekäläisen seremoniaalisen mukaan suurlähettiläät eivät lähetä heitä alempiarvoisille lähetystöpuhelimille notifioimiskirjelmää, vaan kutsuvat lähettiläiden esittelijän välityksellä viimeistään kahden viikon sisällä valtakirjan jätöstä koko diplomaattikunnan esittelyvastaanotolle, mistä johtuen ministerit eivät myöskään tee sitä ennen kohteliaisuuskäyntiä heidän luonaan, vaikutti melkein siltä kuin olisi notifioinnit p.o.tapauksessa tarkoituksella lähetetty hallitsijan uuden arvonimen vuoksi.

Seuraavana maanantaina asetuin yhteyteen skandinaavisten virkaveljeni kanssa saadakseni tietää mitä sanontaa he tulisivat vastauksissaan käyttämään. Sovimme tällöin Tanskan lähettilään ehdotuksesta, joka jo oli ehtinyt saada asiasta ohjeet, että käyttäisimme tekstissä sanontaa "Korkea Hallitsija", jota presidentti Justokin oli puheessaan käyttänyt, ja aliosotteessa "Italian suurlähettiläs", sekä että vastaisimme ranskaksi. Asian luonteeseen nähden me muutkin katsoimme kuitenkin korektiksi saada hallituksiltamme hyväksymisen, ja niin ollen sähkötin Ministeriölle 19.1. Vastaus saapui seuraavana aamuna, joten vielä samana päivänä lähetin noottini suurlähettiläälle, käyttäen siinä sopimaamme sanontaa: "..... Votre Excellence .... les

Lettres par lesquelles Son Auguste Souverain L'accrédite auprès de ..... " j.n.e. Aliotsikkoon taasen tuli: " ..... Ambassadeur .... d'Italie".

Kuulin sittemmin, että jotkut toiset lähetystöpäälliköt olivat käyttäneet sanontatapaa "Sa Majesté Victor Emanuel III (tai myöskin lisäyksellä "Votre Auguste Souverain").

Samana päivänä kuin Italian suurlähettiläs, jätti valtakirjansa myöskin uusi nuntius apostolicus, Monseñor José Fietta. Hänen edeltäjänsä Monseñor Felipe Cortesi nimitettiin jo puoli vuotta sitten nuntiukseksi Espanjaan, ja jo viime elokuuhun vaihteessa pitivät lähetystöpäälliköt hänelle jäähyväispäivälliset, jättäen hänelle komean hopeaisen muistolahjan. Espanjan sodan vuoksi hänen poislähtönsä lykkäytyi lykkääntymistään kunnes hänet vuoden vaihteessa nimitettiin Puolaan. Hänen seuraajansa on aikaisemmin toiminut alun toistakymmentä vuotta Vatikaanin edustajana keskiamerikkalaisissa maissa.

Vuoden vaihteessa tapahtui myöskin Ranskan tšekäläisessä edustuksessa vaihdos, entisen suurlähettilään Jessé-Curély'n, joka oli ehtinyt toimia täällä vain vajaan puolitoista vuotta, siinäkin ajasta muutamia kuukausia lomalla Euroopassa, siirtyessä eläkkeelle. Hänen seuraajakseen tuli M. Marcel Peyrouton, joka jätti valtakirjansa 30.12.36. Hän ei ole aikaisemmin ollut diplomaattipalveluksessa, vaan nimitettiin tänne Algerian kuvernöörin virasta. Ijältään hän on vasta 48-vuotias ja sanotaan

olevan nuorin Ranskan nykyisistä suurlähettiläistä.

Viime vuoden marraskuussa tapahtui myöskin Chilen edustuksessa muutos, siihenastisen suurlähettilään tri Luis Alberto Cariolan siirtyessä Roomaan. Hänen seuraajakseen nimitettiin tri Luis Barros Borgoño, Chilen julkisessa elämässä hyvin tunnettu mies, joka on toiminut politikkona (ollut m.m. Chilen varapresidenttinä), diplomaattina ja -- kuten niin usein on asianlaita latinalaisamerikkalaisten diplomaattien ollessa kyseessä -- kaudonkirjailijana.

Mainittakoon vielä lopuksi, että Kreikka, jolla aikaisemmin ei ole ollut diplomaattista edustusta Etelä-Amerikassa, perusti viime vuoden jälkipuoliskolla lähetystön Buenos Airesiin. Sen ensimmäiseksi päälliköksi nimitettiin ministeri Basile Dendramis, joka on aikaisemmin palvellut m.m. Tukholmassa. Hän on akkreditoitu myöskin Rio de Janeiroon, josta hän on juuri palannut valtakirjeansa jättämästä.

Lähettiläs:

Rauhauz

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 92

ASIA: _____

Buenos Airesissä olevan lähetystön rapr. n:o 2.

Ministeriön Oramas

22/5 1937

P. 1
Buenos Airesissa OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1803.

Buenos Airesissa 22 P:ÄNÄ touko KUUTA 19 37. *21/9-37*

7 / 110 Jul. 8 37

VIITTAUS: _____ N

P:ÄNÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

5 C 12

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Buenos Airesin lähetystön
raportti N° 2.

Kunnioittaen mystaliitan Ulkoasiainministeriölle Buenos Airesin lähetystön raportin N° 2, joka sisältää:

Tilanteesta Espanjassa.

Raporttia on lähetetty lentopostitse kaksi kappaletta.

Ministeri *Risto Oksanen*

Buenos Airesissa OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Buenos Airesissa 22 p:nä touko kuuta 1937

7 310 Pal. 8 37

Asia: Tilanteesta Espanjassa.

S C 32

Ollessani tervehdyskaynnilla Italian suurlahettilaan Guariglian luona, jonka tunnen vanhastaan Madridista, missa hän oli ambassadörina, tuli puheeksi myöskin Espanja ja siella nykyisin vallitsevat olot. Keskustelusta ansaitsee merkita muistiin eraitä kohtia, koska ne osaltaan täydentävät ja vahvistavat toisilta tahoilta saatuja tietoja osaltaan kuvastavat italialaista kasi-tystä tilanteesta.

Guariglia syytti Espanjan tapahtumista enemman Ranskaa kuin Neuvostoliittoa. Tietenkin Neuvostoliitto oli yrittänyt kayttää Espanjan vallankumousta hyväkseen, sitahan ei voida kieltää, mutta suurin edesvastuu tilanteen kehityksesta on sittenkin Ranskalla, koska se on lähinna halunnut antaa Espanjassa kaytavalle taistelulle kansainvalisen luonteen. Guariglia piti lisäksi Ranskan Espanjalle myöntämää materiaalista apua Neuvostoliiton antamaa apua merkittävämpana. Paitsi sita, etta

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ranskalaiset upseerit olivat järjestäneet Madridin puolustuksen, on hallituksen joukkojen käyttämä tykistö etupäässä ranskalaista taikka tšekkoslovakialaista valmistetta, joko Creuzot'n taikka Skodan ja että hallituksen joukoissa taistelee paljon sekä ranskalaisia että tšekkiläisiä upseereita.

Italiassa ei Espanjan asioihin suhtautumiseen ole ollut muita tarkoituksia kuin huolehtia siitä, ettei Euroopan syntyisi uutta kommunistikeskusta. Muuten Italia olisi ollut tilanteeseen puuttumatta. Guariglia oli vakuutettu Francon lopullisesta voitosta, mutta arveli kuitenkin, että taistelu tulisi kestämään vielä kauan. Bilbaon odotettavissa olevalle valloitukselle hän ei antanut ratkaisevaa merkitystä.

Puhuessaan tasavallan johtomiehistä Guariglia käytti varsin jyrkkaa kieltä. Niinpa hän m.m. valitti, ettei hän aikanaan nähnyt Azafaa ja hänen lähimpään hirtettyinä ja että ne nyt todennäköisesti pääsevät pakenemaan Pariisiin herra Blumin turviin. Guariglian sanoissa oli hyvä annos katkeruutta, joka saa luonnollisen selityksensä siitä, että hän ei itse varsinkaan Azafan hallituksen aikana päässyt näyttelemään Madridissa mitään huomattavaa osaa Ranskan suurlahettilaan rinnalla. Tämän ote oli sinä aikana aivan ylivoimainen ja hänen suuri vaikutusvaltansa hallituspiireissa oli jokaiselle tapahtumia seuraavalle silminnähtävä.

Pari muuta suurlahettilasta, nimittäin Meksi-

kon ja Uruguayn, kosketteli kaydessani heidän luonaan myöskin samaa aihetta, molemmat vahan eri kannoilta, sillä Meksikon myötätuntohan on tunnetusti Espanjan hallituksen puolella, kun Uruguayn taas, jonka suhteet Espanjan hallitukseen ovat muutenkin sen Madridin konsulin murhan johdosta katkenneina, kallistuu kenraali Francon puoleen.

Meksikon suurlahettilas kertoi aikoinaan opiskelleensa Espanjassa, olleensa sittemmin Madridissa ensin lahetystösihteerina ja sitten useat vuodet asiainhoitajana, joten han tuntee seka sikalaiset olot etta ihmiset. Hanenkin mielestaan tulisi taistelu jatkumaan vielä kauan. Han huomautti erikoisesti siita, etta monet mielipiteeltaan tasavaltalaiset tiedemiehet - kuten Amerigo Castro ja Menendez Pidal mainitakseni niista tunnetuimmat - ovat olleet pakotettuja hakeutumaan Amerikan latinalaisiin maihin, lahinna Meksikoon, Kubaan, Uruguayhin ja Argentinaan, mika seikka heidan oleskelunsa muodostuessa mahdollisesti pitempiaikaisemmaksikin on omiansa vaikuttamaan naiden maiden henkiinseen elamaan.

Kun hyvin tunnettu madridilainen laakari, tohtori Marafion, joka huhtikuun vallankumouksessa 1931 naytteli erittain huomattavaa osaa ja joka se jalkeenkin on luettu Espanjan tasavaltalaisten piirien ensimaisiin, askettain vieraili seka taalla etta Montevideossa, tiedustelin Meksikon suurlahettilaalta Marafionin kasitysta tilanteesta. Han ei vastannut suoraan kysymykseeni, vaan lausui vain

valittaen, että nyttemmin Marafion yhtävahan kuin Espanjan tasavallan ensimmäinen suurlahettilas Lontoossa, tunnettu kirjailija Perez de Ayala peittavat kenraali Francoa ja n.s. kansallisia kohtaan tuntemaansa myötatuntoa.

Taman käsityksen tohtori Marafionin kannasta vahvisti Uruguayn suurlahettilas avoimesti. Hän kertoi Marafionin olevan hyvin optimistinen kenraali Francon suhteen. Marafionin kertoman mukaan oli Madridin puolustajain riveissa hänen sielta lahtiessaan n. 60.000 ulkomaalaista. Edelleen hän oli lausunut käsityksenaan, että tasavaltaisten johtomiehista ei Azañalla eikä Largo Caballerolla-kaan ole määräävää asemaa, vaan että voimakkaimmat ovat ulkoasiainministeri del Vayo ja Pariisin suurlahettilas Arquistain, jotka molemmat luopuivat askeisen hallituspuolan yhteydessä paikoistaan.

Ministeri *Piilo Oksanen*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C32

ASIA: _____

Buenos Airesissa olevan lähetystön rap. 2:03.

Ministeri Orasmaa.

Buenos Airesissa OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Buenos Airesissa 6 p:nä heinäkuuta 1937.

Asia: Saavedra Lamasin Nobel-palkinto.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
10/311 he 87	
31/7.37	
5	032

Kesakuun kuluessa juhlittiin taalla pariin otteeseen ulkoministeri Saavedra Lamasin Nobel-palkintoa. Ensinnakin kesäk. 9 p:nä Norjan lahettilas jätti hanelle Norjan Nobel-komitean puolesta rauhanpalkinnon kunniakirjan ja kultamitalin. Ja tämän johdosta Buenos Airesin konsulikunta järjesti kesäk. 28 p:nä ministeri Saavedra Lamasin kunniaksi juhlan, jossa hanet kutsuttiin konsulikunnan kunniajaseneksi.

Sellaisenaanhan ei naihin tilaisuuksiin ja niissä pidettyihin puheisiin, jotka tietenkin sisalsivat paljon lemminpuolisia kohteliaisuuksia, olisi syytä tarkemmin puuttua. Mutta kun niissä kosketeltiin meillakin kasilla olevaa sodanvastustamissopimusta ja vallitsevaa poliittista tilannetta, on ehkä syytä mainita niistä muutamalla sanalla.

Rauhanpalkinnon kunniakirjan ja mitalin jättötilaisuuden Saavedra Lamas järjesti itse kodissaan suuren iltapäivä vastaanoton muodossa. Siihen oli kutsuttu m.m. taalla edelleen istuva Chacon rauhankonferenssi ja diplomaattikunta koko-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

naisuudessaan, mainitsematta kuitenkaan kutsukorteissa tilaisuuden tarkoitusta. Niinpa monet vieraat, niiden joukossa useita suurlahettilaita, arvellen kysymyksessä olevan vain tavallisen vastaanoton, eivät olleet kiirehtineet heti tilaisuuden alkuun ja olivat yllätettyjä saapuessaan odottamatta keskelle pitkiä juhlapuheita. Toisille tilaisuuden tarkoitus kyllä oli tunnettu. Niinpa ulkoasiainministeriön herrat huomauttivat, kun Saksan suurlahettilas saapui yhdessä rouvansa ja ambassaadinsa henkilökunnan kanssa muiden jo tehden lähtä talosta, että heidän myöhästymisensä oli ilmeinen mielenosoitus Norjan Nobel-komiteaa vastaan.

Norjan lahettilas, ministeri Andvord alleviivasi esiintyvänsä tilaisuudessa lähinnä Nobel-komitean valtuutettuna. Puheessaan hän kosketteli lähinnä niitä puolia ulkoasiainministeri Saavedra Lamasin toiminnassa, jotka ovat kansainvälisen rauhan kannalta erikoisen merkittävät. Sellaisena hän mainitsi ensimmäkin Saavedra Lamasin työn kansainvälisen oikeuden tutkijana ja opettajana, jolloin hän on lähinnä käsitellyt työsuojelulainsaadantaa. Se on tässä yhteydessä muistettava m.m. sen vuoksi, että Versailles'in rauhansopimuksessa sanotaan sosiaalisen rauhan olevan perustana kansainväliselle rauhalle. Toisena kohtana ministeri Andvord mainitsi sodanvastustamissopimuksen ja kolmantena Chacon rauhankonferenssin, joka kokoontui Saavedra Lamasin aloitteesta ja hänen puheenjohdollaan sovittamaan Paraguayn Bolivian välistä konfliktia.

Sodanvastustamissopimuksesta mainitsi ministeri

Andvord, että Saavedra Lamas, vakuutettuna siitä, että maailman kaikki kansat toivovat rauhaa, vaikkakin erilaiset olosuhteet eri maissa ja maanosissa vaikeuttavat tämän rauhan toiveen toteuttamista ja sen sopeuttamista ajan rauhantytchen, teki voitavansa luodakseen riittävän joustavan, mutta samalla kuitenkin kyllin tehokkaan välineen tyydyttääkseen näitä rauhanpyrkimyksiä. Hanen työnsä kruunasi sodanvastustamissopimus. Se yhdistää kaikki maailman rauhaa tarkoittavat hajanaiset yritykset ja täydentää osaltaan kansainliiton peruskirjaa lieventäen kuitenkin sen vaatimuksia; samalla sen velvoitukset ovat täydellisemmät kuin Kellogg-pak-tin ja Stimsonin doktriinin, joiden aatteet se sisältää; se on voinut yhdistää niiden järjestelmat ja kannattajat. Tähän sopi-mukseen, joka nyttemmin tunnustetaan yhdeksi viime vuosien kan-sainvalisen politiikan todellisista suurista voitoista, on kaik-kien amerikalalaisten maiden lisäksi liittynyt yksitoista muitten mantereitten valtiota.

Kiittaessaan hänelle näin osoitetusta huomaavai-suudesta Saavedra Lamas lausui m.m., että hän pitää Nobelin rauhanpalkintoa korkeimpana kunnianosoituksena, joka voi tulla kenenkaan ihmisen osaksi. Se on vaakunakilpi, joka ylittää ar-vossa kaikki ne arvonimet, joita kuninkaat ja valtion päämie-het voivat myöntää. Ollakseen tämän kunnianosoituksen arvoinen, kunnianosoituksen, jonka Norjan parlamentti nyt ensimmäisen ker-ran suo jollekin latinalaisen Amerikan miehelle, hän vakuutti tulevansa edelleen olemaan tällä mantereella rauhan sotilas,

aina valmis taistelemaan oikeudenmukaisuuden ja oikeuden puolesta, jotta suuret valtiot kunnioittaisivat pienempiaan, vielä suuremman yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden puolesta, koska ei ole olemassa sisiaista eikä ulkonaista rauhaa, ellei sovelletta oikeudenmukaisuutta ja oikeutta yhteiskunnalliseen ja valtiolliseen elämään.

Puheessaan Buenos Airesin konsulikunnan järjestämässä juhlatilaisuudessa Saavedra Lamas huomautti, että ne tiedot, jotka päivittäin saapuvat tänne Euroopasta, osoittavat maailman rauhan olevan hiuskarvan varassa. Maailman asevarastot ovat täynnä, vedessä ja ilmassa risteilee uhkaavana kokonainen paljous kuolonkoneita. Sanotaan, että sota voi puhjeta millä hetkellä tahansa. Pohjaltaan olemme kuitenkin vakuutettuja siitä, että niin ei tapahdu. Kukaan ei vakavissaan halua, että askeiset kauhistuttavat näytelmät toistuisivat. Niitä suuria tuskia, joita ihmiskunta karsii, on koetettava lieventää poistamalla niiden syyt ja aiheuttajat. Kansainvälisessä elämässä se on suurten konferenssien tehtävä ja omien kokemustensa perusteella hän oli vakuutettu niiden neuvottelujen tehokkuudesta. Yhtenä ja määrävänä syynä yleiseen maailmassa vallitsevaan epävarmuuteen ovat kauppaa ja kansainvälistä vaihtoa häiritsevät esteet, kiintiöt ja rajoitukset sekä taloudellinen kansalliskiihko. Tällä alalla voidaan ja tuleekin tysskennellä entistä tehokkaammin. Tässä mielessä hänestä olisi palautettava liikuntavapaus ja vapaa arvojen vaihto kansojen kesken.

Luis O. Sarmiento

ULKOASIAINMINISTERIO

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 32

ASIA:

Buenos Airesissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Orasmaa

16/7 1932

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 2043.

Buenos Airesi SSA 16 P:Ä heinä KUUTA 19 37

VIITTAUS: _____ N

P:Ä _____ KUUTA 19 P:TTY _____ nro _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ 19 _____

11/31/37		
17/8-37	9	ASIA
5	C32	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Buenos Airesin lähetystön
raportti N° 4.

Kunnioitteen myötäliitan Ulkoasiainministeriölle Buenos Airesin lähetystön raportin N° 4, joka sisältää:

Lordi Plymouthin vierailun maininkeja.

Raporttia on lähetetty lentopostitse yksi kappale.

Ministeri Liilo Ojasmaa

Buenos Airesissa OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Buenos Airesissa 16 p:nä heinä kuuta 1937.

Asia: Lordi Plymouthin vierailun
maininkeja.

ULK.	MINISTERIO
17/8-37	11/13/11 Sal. 1027
5	C32
	ASIA

Ennakkotieto lordi Plymouthin Suomen-matkasta kuuluu taalla herättäneen melkoista huomiota. Niinpä suuri "La Prensa"-lehti, joka etusivullaan, keskellä ilmoituksia julkaisee ikaankuin sisällysluettelona päivän tärkeimpien uutisten otsikot, oli huomionnut myös p. o. vierailun tällä tavalla vieläpä varsin kookkailla kirjaimilla painettuna. Itse matka sen sijaan meni ohitse melkeimpä huomaamatta. Korkeintaan siitä oli lehdissä joku lyhyt toimistosahke.

Aivan askettain sisälsi kuitenkin takalainen saksalainen paalehti "Deutsche La Plata Zeitung" matkasta Paul Rohrbachin kirjoituksen "Eine englische Geschichts- und Geschäftsklitterung". Se on kirjoitettu lähinnä Times'in matkalle omistaman artikkelin johdosta. Siltä varalta, ettei Ministeriö olisi saanut Rohrbachin artikkelia muulta taholta - se on nimittäin ilmeinen kiertoartikkeli - selostan sitä seuraavassa etenkin kun se

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjematleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

mielestäni erittäin hyvin osoittaa, kuinka tärkeinä suurval-
lat, lähinnä Englanti ja Saksa, pitävät pientenkin maitten
markkinoita ja kuinka arka Saksa on huomattaessa Englannin
pyrkivän lisaamaan vientiaan maihin, joissa sillä on tahan-
asti ollut tuontimaana ensimmäinen sija. Kirjoittajaa näyttää
lisäksi pistelevän se, että Times'in artikkelissa nämä maat
esitetään Englannin balttilaisina naapureina.

Rohrbach kiinnittää ensinnäkin huomiota sii-
hen mainontaan, jonka Englannin suuri lehdistö omisti lordi
Plymouthin matkalle ja siihen erotukseen, joka naissa kir-
joituksissa tehtiin Suomen ja kolmen pienen Itämeren maan
välillä. Suomi on arvokas valtio, jota ei voi kosia samal-
la karkealla tavalla, mitä virolaisten, latvialaisten ja liet-
tualaisten suhteen pidetään tehokkaana. Sitten hän kohdistaa
arvostelunsa Times'in artikkeliin, jossa hänen mielestään on
annettu aivan kiero kuva maiden maiden historiasta, kun sii-
nä oli mainittu niiden saaneen 1917 taistella myös Saksaa
ja enemmistöltään saksalaisia balttilaisia paroneja vastaan.
Hanta ei myöskään ole miellyttänyt, kun kirjoituksessa lo-
puksi viittaamalla Saksan asemaan maiden maiden päävarusta-
jana kiinnitetään huomiota Englannin ja niiden väliseen
kauppaan ja esitetään se toivomus, että lordi Plymouth voi-
si matkalta palattuaan vahvistaa edellisenä vuonna naissa
maissa käyneen englantilaisen kauppadelegation vakuutuksen
siitä, että terveellä myyntipolitiikalla voidaan niissä li-

sata tilauksia.

Sianlihalla pyydetään hiiria ja imartelu on eräissa olosuhteissa erittäin maukasta sianlihaa, lausuu Rohrbach. Hän ei nimittäin usko p.o. artikkelin kirjoittajan itsekaan todella kasittavan baltilaista historiaa siten, miksi hän sen virolaista, latvialaista ja liettualaista lukijaa varten kaunistelee. Esitettyään sitten oman käsityksensä saksalaisten ansioista ja merkityksestä naisten kansallisuuksien, erittäinkin virolaisten ja latvialaisten säilymiselle, hän huomauttaa, että Latvian ja Viron nykyinen kansallisuus perustuu suureksi osaksi melkein korvauksetta peruutettuun saksalaiseen maaomaisuuteen ja että nämä maat pitävät maksutasetta yllä hakkaamalla haikailemattomasti entisten valtionmaitten ja saksalaisten tilojen metsiä niin kauan kuin ne riittävät. Hän ei halua puuttua naisten pienien Itämeren maiden saksalaisuutta vastaan kohdistamiin toimenpiteisiin, koska ne varmaan jättävät Times'in-kirjoittajan valinpitämättömäksi. Mutta samantekevää ei ole - hän sanoo - se ruma tapo, jolla liehakoidaan parin pienen kansan itsetuntoa, jotta ne saataisiin siirtämään tuontitavarainsa ostot Saksan markkinoilta Englannin markkinoille.

Kiitos osastolle

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C32

ASIA: _____

Buenos Airesissa olevan lähetystön rap. n:o 5.

Ministeri Orasmaa

4/9 1937

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 2216.

Buenos Airesi SSA 2. P:nÄ SYYS KUUTA 1937.

VIITTAUS: ..... N

P:nÄ ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... n:o

VIITTAUS: ..... D. U. M. ..... / ..... 19.....

15/312 Lat. 8-37.
27/9-37
5
E32

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Buenos Airesin lähetysten
raportti N° 5.

Kunnioittaen myötäliitan Ulkoasiainministeriölle Buenos Airesin lähetysten raportin N° 5, joka sisältää:

Yhdysvaltain tarjous lainata sotalaivoja Brasilialle.

Ministeri *Riis Oksanen*

Buenos Airesissa OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5

Buenos Airesissa 1 p:nä syyskuuta 1937.

Asia: Yhdysvaltain tarjous lainata
sotalaivoja Brasilialle.

15/3/37 Pal: S. 37.

27/9-37

5

C 32

Amerikan Yhdysvaltain tarjous kuuden vanhan, käytännöstä poistetun torpeedonhävittäjän lainaamisesta Brasilialle järkytti pahasti uuden mantereen poliittista rauhaa. Erittainakin Argentina menetti kokonaan sen johdosta tasapainonsa. Muut suurpoliittiset kysymykset jäivät se rinnalla sivuseikoiksi. Lehdet omistivat sille kokonaisia sivuja. Laivastoviranomaiset ja ulkoasiainministerio ryhtyivät tutkimaan tilannetta ja naiden neuvottelujen tuloksena ulkoasiainministeri Saavedra Lamas antoi lehdille asiasta laajan lausunnon. Mieliä tyntyi jonkun verran sen jälkeen kuin Yhdysvallat olivat ilmoittaneet, että tarjous ei koskenut ainoastaan Brasiliata, vaan kaikkia latinalaisamerikkalaisia maita, siis myöskin Argentiinaa. Tosinhan oli selvää, ettei Argentina voisi ottaa tällaista tarjousta vastaan. Ensiksikaan se ei tällaista "lainaa" kaipaa ja toiseksi ei sen itsetunto myöskään sallisi sitä ottaa vastaan. Mutta eräänlainen lohdutus se oli sittenkin. Kun nyt on vielä käynyt selville, ettei Yhdysvaltain senaatin ulkoasiainvaliokunta ole ehdo-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tusta kasitellyt, katsotaan sen siirtyneen ainakin kongressin seuraavalle istuntokaudelle ja siten koko jutun ehkä hyvinkin tulleen lopullisesti haudatuksi. Ei myöskään ole annettu suurempaa merkitystä Yhdysvaltain ja Brasilian tämän jälkeen julkaisemalle yhteiselle tiedonannolle, jossa nämä maat m.m. ilmoittavat pitävänsä kiinni aikaisemmasta suunnitelmastaan tekemättä kuitenkaan toistaiseksi mitään sen toteuttamiseksi ja katsovan-
sa, että se on täysin sopuoinnussa n.s. hyvän naapuripolitiikan kanssa. Tiedonanto onkin kai lähinnä ymmarrettava peräytymiseksi hyvässä järjestyksessä.

Jännitys on siten laennut. Kysymys ansaitsee kuitenkin takalaisia ulkopoliittisia suhteita kuvaavana muutaman huomautuksen. Se nimittäin osoittaa, ettei se Rooseveltin heittänyt panamerikkalaisen hyvän naapuripolitiikan ajatus, niin mielellään kuin siihen eri tilaisuuksissa ja yhteyksissä vedotaankin, niin vain pysty poistamaan eri valtojen välisiä kahnauksia ja vastakohtaisuuksia ja että sen panamerikkalaisen perhesovunkin laita on vähenen niin ja näin.

Epäilemättä se tapa, jolla Yhdysvaltain ulkosiainjohto asiaa hoiti, oli suureksi osaksi syynä siihen hermostuneisuuteen, minkä se Argentinassa aiheutti. Annettiinhan ensin senaattori Walshin ikaankuin sivullisena tehdä aloite ja sitten valtiosihteeri Hull kiirehti ilmoittamaan, että suunnitelman takana onkin sekä presidentti Roosevelt että Yhdysvaltain hallitus. Vielä omituisemmaksi sen teki ilmoitus motiiveista, kun sanottiin Brasilian pyytäneen Yhdysvalloilta tällaista "lainaa" sen uhan takia, minkä alaisena se tuntee olevansa e-

raiden raaka-aineista kiinnostuneiden maiden taholta. Myhemmin julkaistua selitystä, että tarkoitus oli käyttää laivoja ainoastaan rauhan aikana harjoituslaivoina, oli vaikea ottaa enää tämän jälkeen täydestä.

Osoite suunnitelman motiiveissa oli niin selvä, ettei ollut vaikea arvata, keta niillä oli tarkoitettu. Berlin reagoikin heti niiden johdosta. Onko Brasilialla sitten ollut todellista aihetta tuntea itsensä uhatuksi, on kysymys sinansa, johon taaltakasin on vaikea vastata. †) Sen sijaan on syytä tarkastaa, minka vuoksi suunnitelma juuri Argentinassa aiheutti niin suuren kiihtymyksen.

Argentinan ulkoasiainministerin lausunto yhtä vähän kuin lehtienkaan kirjoitukset eivät siihen anna tyydyttävää vastausta. Ensinnäkin ministeri Saavedra Lamasin lausunto niin paljon huolta kuin sen valmistamiseen oli pantukin, oli pasifistisuudessaan aivan teoreettinen eikä ollenkaan sopusoinnussa Argentinan oman viimeaikaisen laivastopolitiikan kanssa. Brasilian ulkoasiainministerin vastaus repikin sen kohta kohdalta niin saalimattomasti hajalle, että katsotaan yleisesti Saavedra Lamasin auktoriteetin karsineen hyvin pahan kolauksen. Lisäksi hänen kyynillinen huomautuksensa, että jokainen valtio

---

†) Kerrotaan, että yhtenä aiheena tähän laina-anomukseen olisi ollut Brasilian hallituksen pelko etelävaltoiden separatisista hankkeista ja halu näin vahvistaa keskushallituksen asemaa ja valineita. Juuri näissa osissa maata on saksalainen siirtolaisasutus erittäin voimakas ja hyvin organisoitu.

varustautuu taloudellisten mahdollisuuksiensa puitteissa, ei herrattanut suuttumusta yksin Riossa vaan myöskin Andien toisella puolella. Chilelaiset lehdet huomauttivat sen johdosta artyisesti, että Saavedra Lamasin kannan mukaan vain rikkaalla miehellä on oikeus panna lukko oveensa. Takalaiset lehdet sopuoinnussa virallisen kannan kanssa korostivat kirjoituksissaan, että lainasuunnitelma on periaatteellisesti mahdoton ja panamerikkalaisen hengen vastainen.

Yksityis keskustelut - puhuin asiasta m.m. eraan huomattavassa asemassa olevan sotilashenkilön kanssa - valaisivat kysymystä vallan toisilta kannoilta. Niistä kavi selville, että perimmäisenä syynä Argentinan hermostumiseen ja sen ottamaan vastustavaan kantaan oli lähinnä seuraavat kaksi seikkaa, nimittäin kysymys latinalais-amerikkalaisten maiden hegemoniasta ja pelko, että Yhdysvallat, ottaen huomioon sen ja Brasilian väliset ennestäänkin läheiset suhteet, tulisivat saamaan entistä suuremman vaikutusvallan sen asioihin.

Tunnettua on, että Argentiinaa ei ensinkään miellytä Yhdysvaltain pyrkimykset lisätä vaikutusvaltaansa latinalais-amerikkalaisissa maissa, sillä se on tottunut ajattelemaan itseään vanhan emamaan ohella niiden henkisenä johtajana. Sellaisena Argentina mielellään esiintyy niiden nimessä. Tämä johtoaseman tavoittelu on etenkin viime vuosina, Saavedra Lamasin ulkoministerikautena ollut selvästi havaittavissa. Kuvaavaa on, että Argentinan ensi vuoden budjettiehdotukseen sisältyvä ulkomaisen edustuksen laajentaminen tarkoittaa melkein yksinomaan

sen vahvistamista latinalais-amerikkalaisissa maissa. Se on samalla vahvistanut Argentinan ja Yhdysvaltain välillä tassa suhteessa vallitsevaa rivaliteettia, mikä tuli ilmi, sikäli kuin minulle on kerrottu, myös taalla viime vuoden lopulla pidetyssä panamerikkalaisessa rauhankongressissa. Argentinan kansainvälisen, sekä poliittisen että taloudellisen, aseman viime aikoina tapahtunut vahvistuminen on ollut omiansa sita vielä lisäämään. Ei näin ollen ole ihme, että Argentina suhtautui alunperin karseasti tähän Yhdysvaltain viimeisimpaan yritykseen vaikutusvaltansa lisäämiseksi, vaikka se virallisesti puettiin-kin hyvin oppineeseen muotoon.

Se seikka, että tarjous lahinna koski Brasili-aa, hermostutti sita enemmän Argentiinaa, kun sen ja Brasilian suhteet eivät aikaisemminkaan ole olleet hyvät. Katsottiin, että tämä uusi "laina" entisten suhteiden ja askettain tehtyjen taloudellisten sopimusten lisäksi tulisi asiallisesti merkitsemaan Yhdysvaltain siirtymistä liian lähelle Argentiinaa. Sanottiin niinkin, että se voi ajanpitkaan merkita suoranaista uhkaa Argentinalle. Tassa nyt ilmeisesti mentiin ensi kiihkos- sa liiankin pitkälle. Mutta kun tällaista lausuntoa tehostettiin huomauttamalla, että vaara on sita suurempi, kun Argenti- nalla ei loppujen lopuksi ole näiden maiden joukossa ketaan ystävää, osoittaa se, minka vuoksi taalla ollaan niin herkkia voimasuhteiden tarkkailussa.

Brasilian ja Argentinan muutenkin arkoja suh- teita ei jalkimaisen kanta tietenkaan ollut omiansa lujitta-

maan. Lausuntonsa epäedullista vaikutusta Saavedra Lamas koetti kyllä paikata laatimalla toisen lausunnon, jonka Argentinan Riossa oleva suurlahettilas sai sitten saattaa julkisuuteen omassa nimessään. Niin kiusallinen oli tilanne, että hän katsoi parhaaksi näyttää tämän lausunnon etukäteen Brasilian taalla oleville edustajille, kuten sen Chacon-rauhankonferenssissa oleva suurlahettilas minulle mainitsi.

Onnistuiko Saavedra Lamasin, tällä manööverillä parantaa asemaansa, on epätietoista. Joka tapauksessa ollaan yleensä sitä mieltä, että hän oli epäonnistuneella lausunnonlaan melkoisesti heikontanut Argentinan suhteita muihin latinalais-amerikkalaisiin maihin.

Liilo Ojasmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 32

ASIA: _____

Buenos Airesissa olevan tahetyösti raportti n:o 36.

Ministeri Orasmaa

24/12 1937

Buenos Airesissa OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2558.

Buenos Airesissa 24 P:nä marras KUUTA 19 37.

VIITTAUS: ..... N

P:nä ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... n:o .....

VIITTAUS: ..... D. U. M. ..... / ..... 19 .....

21/313 Pal. 8 27.
29/12-37
5 C32

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Buenos Airesin lähetysten
raportti N° 6.

Kunnioitteen myötäliitan Ulkoasiainministerille Buenos Airesin lähetysten raportin N° 6, joka sisältää:

Rooman sopimus.

Ministeri

Kees Wasma

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6.

Buenos Airesi:ssä 24 p:nä marras kuuta 1937.

21/313 Pel. 8 27.

Asia: Rooman sopimus.

27/12-37

5 C32

Niin hyvin Europan kuin Pohjois-Amerikankin poliittisia piirejä on kiinnostanut kysymys, millä tavalla Etelä-Amerikan maat tulevat suhtautumaan Rooman kommunisminvastaiseen sopimukseen.

Kysymyksen asettaminen on hyvin ymmärrettävää. Merkitseehän se asenne, minkä nämät maat ottavat kyseelliseen sopimukseen joko sen luoman rintaman huomattavaa vahvistumista ja laajentumista taikka ellei juuri sen heikentymistä niin ainakin melkoista rajoittumista. Jos se erikoisesti kiinnostaa Amerikan Yhdysvaltoja ja Englantia niin on se luonnollista, sillä niillä on näissä maissa paljon etuja vällyttävänä ja näiden liittyminen sopimukseen, jonka ulkopuolella ne itse ovat, voisi helposti vaarantaa niiden asemaa näissä maissa ja merkittä niiden poliittisen vaikutusvallan heikkenemistä tässä maanpiirissä. Kysymys on sitä arempi, kun esim. Argentinassa voi varsin helposti todeta Englannin vaikutusvallan jo muutenkin olevan vähenemässä. Niinpä aivan äskettäin eräät huomattavat saksalaiset liikemiehet lausuiivat minulle tyytyväisyytensä siihen, että Argentinan nykyinen hallitus on pysynyt esiintymään itsenäisenä olematta enää mikään sellainen kolonia-hallitus, joka ottaa ohjeensa Lontoosta.

Mutta myöskin vastakkaisessa leirissä on seurattu Rooman

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

UE 2: A 4.

sopimuksen vastaanottoa ja käsittelyä varmaan yhtäsuurella kiinnostuksella. Sillä taholla on nimittäin erinäisistä syistä voitu kiinnittää näihin maihin taettyjä toiveita. Ja tällaisia olosuhteita ja ajatustapaa tarkemmin tuntematta voi helpostikin johtua ajatukseen, että tämä toiveikas odotus ei ehkä olekaan aivan aiheeton.

Tässä tapauksessa lasketaan ensinnäkin siihen, että latinalaisen Amerikan maat ovat melko yleisesti antaneet kannatuksensa Espanjan kysymyksessä kenraali Francoille. Lisäksi otetaan huomioon, että useassa Etelä-Amerikan maassa on vallassa joko diktatuuri- tai sitä hipova hallitus, että kommunistinen puolue on näissä maissa lakautettu, että nämä maat - Uruguayn lyhytaikaista kokemusta lukuunottamatta - eivät ole asettuneet virallisiin suhteisiin Moskovan kanssa ja että niissä kaikesta huolimatta tämän tästä päästään kommunististen vehkeilyjen perille. Edelleen tiedetään, että useassa maassa on runsaslukuinen, voimakas ja erinomaisesti järjestäytynyt saksalainen siirtokunta, jolla on muutamissa maissa hyvinkin huomattava poliittinen vaikutusvalta, minkä merkitystä lisää näitten maitten johtavissa poliittisissa piireissä melkoisen yleinen myötätunto ja ihailu Saksaa ja myöskin Italiaa kohtaan. Viime hetkessä tämä käsitys sai vielä voimakasta tukea Brasiliassa tapahtuneesta fascistisesta vallankaappauksesta.

Näissä olosuhteissa ei ole suinkaan oudoksuttavaa, jos onkin odotettu ja edellytetty Rooman sopimuksen saavan näissä maissa myönteisemmän vastaanoton kuin mikä sen osaksi ainakin tähän saakka on tullut. Mitä yleiseen mielipiteeseen tulee, niin vasemmistopiirit ovat tietenkin ilman muuta asettuneet sopimuksen suhteen kielteiselle kannalle. Oikeistossa taas on suhtauduttu torjuvasti ajatukseen sopimukseen liittymisestä, vaikka sopimuksen tarkoitus ymmärretään ja hyväksytäänkin. Virallisten piirien kanta on suunnilleen sama.

Tämä torjuva suhtautuminen saa selityksensä seuraavasti.

Ensinnäkin sanotaan, että latinalaisen Amerikan ottamaa asennetta Espanjan kysymyksessä ei pidä sekoittaa Tähän asiaan, koska se pohjautuu suureksi osaksi toisiin motiiveihin.

Sopimukseen liittymiseen ei tunneta erikoisempaa tarvetta, koska kommunismi on näissä maissa tukahutettu ja itse asiassa jokseenkin olematon kaikista julkisuuteen saatetuista tiedonannoista huolimatta. Esimerkkinä siitä mainitsen, että esim. Argentinan ministeri Paraguayssa, tiedustellessani häneltä kaskettiin niiden tietojen todenperäisyyttä, joiden mukaan m.m. joku viikko sitten kukistettu eversti Francon hallitus ja sen kannattajat leimattiin kommunisteiksi, vastasi, että väitteellä ei ole mitään oikeutusta.

Mutta ratkaisevin vaikutin on näissä maissa yleisesti vallalla oleva käsitys, että niiden ei tule sekaantua muiden maanosien asioihin vaan pysyttävä uskollisena panamerikkalaiselle ajatukselle. Lisäksi tulee pelko siitä, että sopimukseen liittyminen voisi aiheuttaa vakavia häiriöitä niiden ja Amerikan Yhdysvaltain ja Englannin välisissä suhteissa, joista maista ne ovat etenkin taloudellisesti suuresti riippuvaisia. Menehän yksin Argentinan viennistä näihin molempiin maihin yhteensä lähes puolet, Saksaan, Italiaan ja Japaniin vain viides osa.

Edellä oleva riittää selittämään myös erikoisesti Argentinan suhtautumisen p.o. sopimukseen. On muistettava, että Argentinan hallitus kiirehti antamaan hyväksymisensä ^{e/} presidentti Rooseveltin Chicagon puheelle. Vaikka siihen ilmaukseen saattoikin kätkeytyä eräitä itsekkäitä pyyteitä, olisi ollut heti tämän jälkeen valkea ajatella mitään myönteistä suhtautumista Rooman sopimukseen.

Liis Oksanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C32

ASIA: _____

Buenos Airesissa olevan lähetystön raportti n:o 7.

Ministeri Orasmaa

20/11 1937

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 2561

Buenos Airesi SSA 30 P:nä marras KUUTA 1937.

VIITTAUS: .....

P:nä ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... nro .....

VIITTAUS: ..... D. U. M. ..... / ..... 19 .....

ULKOKA	
22	313 Sak. S -37.
4/1-38	?
J	C32

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Buenos Airesin lähetysten
raportti N° 7.

Lähetystö myötäliittää kunnioittaen Ulko-
asiainministeriölle raporttinsa N° 7, joka sisältää:
Brasilian tapahtumat ja Argentina.

Ministeri *Riis Oksanen*

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

Buenos Airesi ssa 30 p:nä marras kuuta 19 37

Asia: Brasilian tapahtumat ja Argentina.

22/11/37 Sal. S -37.	
4/1-38	2
5	C32

Presidentti Vargasin Brasiliassa suorittama val-
 lankaappaus ja sen osaksi ulkomailla tullut arvostelu otettiin
 Buenos Airesissa vastaan huomattavalla kiinnostuksella. Paitsi sitä
 että oli kyseessä suuren naapurimaan siirtyminen totalitaaristen
 valtioiden joukkoon, herätti tapahtuma taalla sikäli erikoista
 huomiota, että monet ulkomaalaiset lehdet ja poliittiset piirit
 asettivat kysymyksen, kuinka kay näissa olosuhteissa Argentinan,
 seuraako se Brasilian esimerkkia vaiko ei? Ja rinnan taman
 kysymyksen kanssa Argentinan arvopaperien noteeraukset pürsseis-
 sa laskivat, samaten peson kurssi.

Brasilian tapahtumat kiinnittivat tavallista e-
 nemman ulkomaiden huomiota puoleensa jo syys-lokakuun vaihtees-
 sa, kun saatettiin julkisuuteenn tiedot laajoista kommunistisis-
 ta vehkeilyista, jotka antoivat hallitukselle aiheen hyvinkin
 jyrkkiin toimenpiteisiin. Tiedustelin silloin takalaisen ulkoasi-
 ainministerin v.a. poliittiselta osastopaallikelta, onko heidan
 informatioittensa mukaan kommunistiveara Brasiliassa todella niin

JAKELUOHJE:

Tavallinen.
 .....
 .....

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
 Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.
 Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
 Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministerin tiedoi-
 tuksiin.

huomattava kuin mihinkä p.o. tiedot viitasivat. Hän vastasi neu-
rahtaen, että näitä tietoja ei ole ensinkaan otettava sanan-
mukaisesti, toivotettu kommunistivaara on erinomaisen tärkeä po-
liittinen valikeppale vastassa olevaa presidentin vaalia silmal-
la pitäen. Täällä oltiin kaikesta päättäen jo etukateen hyvin
selvilla siitä, mitä Brasiliassa tulisi tapahtumaan.

Sain tähän käsitykseen askettain vahvistuksen erin-
omaisen pätevalta vaikkakin vahan odottamattomalta taholta. Kun
Brasilian uusi v.a. esiainhoitaja, ministeri Lins de Barros, joka
on määrätty tänne toistaiseksi suurlahettilaiden vaihdon vali-
seksi ajaksi, kävi luonani joku aika sitten tervehdyskaynnilla,
tein hänelle Brasilian oloista puheen ollen saman kysymyksen.
Hän vastasi siihen vieläkin leveämmällä hymyllä kuin edellä
mainitsemani argentinalainen diplomaatti antaen siitä taysin avoi-
mesti saman selityksen kuin hankin. Tämä selitys on sitä ar-
vokkaampi, kun asianomainen henkilö on presidentti Vargasin la-
himpia uskottuja ja yksi hänen v. 1930 suorittamansa vallanku-
mouksen päätekijöitä, entinen aktiivi upseeri.

Molemmat selitykset vahvistavat edellisessä rapor-
tissa esittamani käsityksen, että tiedot kommunistivaarasta ete-
la-amerikkalaisissa maissa on otettava varovaisesti, sillä usein-
kin - kuten naissakin tapauksissa - ne päästetään julkisuu-
teen määrätysssä tarkoituksessa. Todellista kommunismiakin naissa
maissa m.m. Argentinassa on kyllä olemassa, vaikka se ei lie-
ne saanutkaan sanottavaa kannatusta.

On vielä syytä merkitä muistiin pari muuta minis-

teri Lins de Barrosin mainitsemaa tietoa Brasilian tapahtumis-
ta. Hän huomautti, että presidentti Vargasin tarkoituksena on vah-
vistaa keskushallituksen asemaa Brasiliassa osavaltioiden kuver-
nöörien vallan kustannuksella. Niiden erikoisasema on nimittäin
suurena syynä Brasilian olojen epävakaisuuteen. Kuvernööreilla on
m.m. oikeus pitää omaa, keskushallituksen armeijasta riippumaton-
ta erikoisarmeijaa, jonka avulla niiden on ollut helppo nousta
keskushallitusta vastaan. Main oli presidentti Vargasin entinen
liittolainen, mutta nyt hänen vastustajakseen kaantunut Rio Gran-
de del Sur - valtion kuvernööri, kunniakenraali Flores da Cunha va-
rustanut itselleen eraiden ulkovaltain avulla melkoisen gaucho
(karjapaimen)-armeijan. Keskushallituksen nopeat vastatoimenpiteet
veivät häneltä kuitenkin sisun ja kenraali siirtyi Uruguayhin.
Kertojani lausui kuitenkin, että presidentti Vargasin asema on
lujempi kuin alkuun oli otaksuttu ja että monet hänen oikeis-
tolaisista vastustajistaan ovat jo tarjonneet hänelle palvelus-
taan.

Argentinaa ovat Brasilian tapahtumat koskeneet sika-
li erinomaisen läheisesti, että samalla asetettiin yksin tein
myöskin sen poliittinen vakavuus kysymyksenalaiseksi. Tama rin-
nastaminen on Argentinalle hyvin arka paikka, sillä se pitää
itseään Brasiliasta melkoista parempana, vahvempana ja mahtavam-
pana valtiona.

Argentalaisen menttaliteetin mukaisesti Buenos Ai-
sesin suuret oikeistolaiset aamulehdet (La Prensa, ja La Nación)
huomauttivat Brasiliassa suoritetun vallankaappauksen johdosta,

että siellä oli luovuttu demokraattisista puuhallitusperiaatteista. Vieläpä ne korostaen lausuvat, että viimeisten 20 vuoden kuluessa useat maat m.m. Argentina, ovat pystyneet ratkaisemaan demokraattisesti vaikeampiakin problemeja kuin mitä Brasiliassa nyt oli esillä. On muistettava, että Argentinassa jopa virallisellakin taholla mielellään puhutaan maan perinteisestä vapaudesta ja kansanvallasta, vaikka ne useasti sitten unohtuvatkin käytännössä.

Toiset lehdet menivät pitemmälle. Ne huomauttivat siitä vaarasta, mikä Etelä-Amerikalle voi koitua siitä, että sinne on saatu totalitaarinen valtio. Antikommunismia takia ei Brasilian presidentin tarvitse edes turvautua saksalaisiin, italialaisiin eikä mahdollisesti japanilaisiin vapaaehtoisiin eikä ole valttamatonta kuljettaa saannellisia joukkojaan sinne, kun kerran ulkomaalainen fascismi on saanut vapaasti järjestäytyä sen eräissa valtioissa.

Onko sitten pelkoa, että Brasilian esimerkki voisi vaikuttaa taalla ja että Argentinakin omaksuisi totalitaarisen hallitusnuodon? Lehdistä on käsitelty myös sitä mahdollisuutta tullen tarkastelussaan kielteiseen tulokseen. Huomautetaan, että Argentinan taloudellinen tilanne on toinen ja huomattavasti parempi kuin Brasilian ja että puolustus silmälläpitäen historiallisen perinnän säilyttämisestä on tehokkaampi. Argentinan politiikka ei ole koskaan ollut altis tartunnalle ja presidentin vaali, joka Brasiliassa oli suorittamatta ja jonka tulos oli epätietoinen, oli Argentinassa jo voitettu kysymys. Vaikka se antaakin aihetta arvosteluun ja muistutuksiin, ei ole syytä pe-

lata, että Argentina seuraisi Brasilian esimerkkiä.

Tämän itsehyväisen varmuuden ohella on myöskin niitä, jotka katselevat tilannetta vähemmän optimistisesti. Kuvaavaa on, että esim. La Prensa kirjoitti tässä yhteydessä otsikolla "Panamerikalaisuus uhattuna", kuinka turmiollista ja hajoittavaa olisi yleisamerikalaisuudelle, jos luonteeltaan aarimaiset poliittiset ajatustavat saisivat jalansijan tässä maanosassa ja että demokraattiset hallitustavat ovat olleet ja tulevat olemaan uudenmaailman kansojen keskinen yhteyden voimakteat tekijät.

Kun nuo vähemmän optimistiset näkökohdat läheisesti liittyvät Argentinan presidentin vaaliin, jonka loppunäytös suoritettiin t.k. 20 p:nä, koskettelen niitä tarkemmin sita koskevassa selostuksessani.

Ministeri Kiio Oksanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 32

ASIA:

Buenos Airesissa olevan tahetyön raportti n:o 8.

Ministeri Orosmaa

2/12 1937

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2577.

Buenos Airesi SSA 2 P:nÄ joulukuuta 1937. 1/1-38

VIITTAUS: ..... N

P:nÄ ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... n:o .....

VIITTAUS: ..... D. U. M. ..... / ..... 19 .....

UlkoasiainministeriölLE

ASIA: Buenos Airesin lähetystön
raportti N° 8.

Lähetystö myötäliittää kunnioitteen Ulkoasiainministeriölle raporttinsa N° 8, joka sisältää Argentinan presidentin vaali ja poliittinen tilanne.

Ministeri

Kiias Vasquez

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 8

Buenos Airesissa 2 p:nä joulukuuta 1937.

Asia: Argentinan presidentin vaali
ja poliittinen tilanne.

23 / 313 Val. 1937.
7/1 - 37

5	C22	ASIA
---	-----	------

Argentinan presidentin vaalin viimeinen näytös, kongressin s.o. senaatin ja edustajakamarin toimittama vaalin vahvistaminen, suoritettiin marraskuun 25 p:nä. En ole katsonut olevan syytä tiedoittaa vaalista ennen sen lopullista päättämistä. Ja vaikkakaan se ei Europan silmillä katsottuna ole mikään erinomaisen tärkeä valtiollinen tapahtuma, ei sitä kuitenkaan ole syytä jättää kokonaan selostuksetta. Siinä kuvastuu nimittäin hyvin maan poliittinen tilanne, sen jatkuvaisuus ja vakavuus, kaikki seikkoja, jotka ovat tärkeitä jo meidän vientimekin kannalta.

Vaalin tulos on jo selvä ja tunnettu, joten se ei kaipaa tarkempaa selostusta. Mainitsen vain selvemman taustan saamiseksi, että paaehdokkaita olivat seuraavat kolme: nykyisen hallituksen valtiovarainministeri Ortiz yhdistyneen oikeiston eli n.s. yksimielisyyden ehdokas; entinen presidentti Alvear radikaali-puolueen ehdokas ja edustaja Repetto sosialidemokraattisen puolueen ehdokas. Kaikki ovat maan tavan mukaan vähintään yhden tieteen tohtoreita, Ortiz jopa kahden, nimittäin laki- ja lääketieteen.

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkossainministeriön tiedoituksiin.

Kun ennen vaaleja tiedustelin eraalta ulkomaalaiselta, tilanteesta hyvin perillä olevalta ^{tutulta} vaaliprognosia, vastasi hän olosuhteille hyvin kuvaavasti, että Alvear saa enemmistön, mutta Ortiz tulee valituksi. Ja niinhän oli vähällä käydäkin, vaikka lopullisesti Ortiz sai muodollisesti niukan äänten enemmistön.

Paavaalitaistelu käytiinkin näiden kahden välillä, sillä sosialistien suuri enemmistö yhtyi vaaleissa kannattamaan Alvearia luopuen omasta ehdokkaastaan. Vaitetaan; että se tapahtui Moskovan kehoituksesta. Sille tiedolle en ole saanut vahvistusta, mutta voi se hyviinkin pitää paikkansa. Toisaalta tiedän, että Vatikaani antoi papiston vaikuttaa Ortizin hyväksi. Samaten englantilainen kapiteali antoi hänelle kannatuksensa, lähinnä sen vuoksi, että se pelkasi Alvearin valtaantulon merkitsevän rautateiden kansallistuttamista. Kuvaavana piirteena vaalimentaliteetista mainittakoon vielä, että useat nykyisen hallituksen jäsenet, m.m. ulkoasiainministeri Saavedre Lamas, matkustivat vaalipaivaksi maaseudulle, jotta heidän ei tarvinnut äänestää puoleen eikä toiseen.

Olisi erinomaisen houkuttelevaa esittää yksityiskohtia siitä tavasta, millä presidentin vaali täällä suoritetaan. Siitä tulisi oikea jännitysromani, josta ei valitettavasti puutu draaggillisuuttaan kohtia. Mainitsen vain esimerkkeinä, että eräässä osavaltiossa muutettiin yhtäkkiä vaalilaki siten, että se antoi varmuuden virallisen ehdokkaan voitosta. Toisissa valtioissa, joissa seattoi odottaa opposition voittoa, vaihdettiin kymmenittäin postimestareita, koska heistä riippui, missä tilassa vaaliurnat tulevat ääntenlaskupaikoille. Niissä vaihdettiin äänestysliput mat-

kalla ja virallisen ehdokkaan voitto oli taattu. Niin julkeata oli tämä vaalihuipaus, että eräissäkin paakaupungin teatterissa vaaleista tehtiin avoimesti pilkkaa. Esitettiin vaaliurna, johon pantiin yksi radikaalien vaalilippu, mutta kun urna avattiin, sisälsi se sata hallituspuolueelle annettua vaalilippua. Buenos Airesin maakunnassa, joka yksinään valitsee lähes neljänneksen valitsijamiehiä, turvauduttiin suoranaiseen terroriin. Maalla viranomaisten kovakourainen puuttuminen vaaliin, johti verisiin yhteenottoihin. Eräs paikalliset olosuhteet hyvin tunteva ulkomaalainen selitti minulle, että Tres Arroyosin surullinen valikohtaus on pantava kokonaan viranomaisten tiliin.

kun nyt jälkeenylin ajattelen koko vaalitoimitusta ja sen edellä kaynyttä valteista propogandaa, tuntuu aivan kassittamattomalta, minkatakia koko mahtava vaalikoneisto oli tarpeen, kun kerran vaalin tulos - nyt niinkuin kait aina ennenkin - oli ennakolta selva. Senkä vuoksi, että vallassa olevat piirit halusivat leikitella ulkomailman silmissä demokratiaa, vaikka kaikki onkin jotakuinkin puhdasta diktatuuria. Rani on Jaekopin aani, mutta kadet ovat Besaun kadet! Suuret oikeistolaiset paivallehdetkin ovat ehdottomasti tuominneet vaaleissa noudatetun menettelyn, koska se on omiansa vahingoittamaan Argentinan mainetta ulkomaiden silmissä.

Argentinan perustuslain mukaan on kongressin vahvistettava vaali. Vaalivaarinkäytösten johdosta kuitenkin kaikki oppositiopuolueet - radikaalit, edistysmieliset, demokraatit ja sosi-

alidemokratit - paattivat olla ottamatta osaa p.o istuntoon. Paatos aiheutti vaikean perustuslakikriisin, silla perustuslain ja entisen kaytannon mukaan vaalin vahvistamiseen vaaditaan, etta senaattoreista ja edustajista on maaratty maara saapuvilla. Puhuttiin jo etta vastahakoiset edustajat tuotaisiin vakivallalla istuntoon. Taman johdosta tapahtuikin se varmaankin ainutlaatuinen naytelma, etta oppositioon kuuluvat senaattorit ja edustajat pakenivat joukottain maasta Uruguayhin. Radikaalien joukossa vain tapahtui pieni hejseannus muutamien edustajien asettuessa sille kannalle, etta on perustuslain hengen vastaista janda pois istunnosta.

Kongressi katsoi kuitenkin yksinkertaisen enemmistan riittavan toimitukseen ja niin vahvistettiin tohtori Ortizin vaali tasavallan presidentiksi.

Vaali tulee varmaankin vielä aiheuttamaan edustajakamarissa kiivaita vaitteluyita helposti paralisoiden koko sen tyen. Hyvana esimerkkinä siita on sen viimeinen istuntokausi, joka joko kulutettiin Buenos Airesin valtion edustajavaaleja koskevien vaarinkaytaksien kasittelyssa taikka kului hukkaan kvorumin puutteessa, hallituspuolueet kun vahemmistona harjoittivat kaiken aikaa jarrutusta edellamaainittujen vaitteluyiden takia. Niinkin tarkea asia kuin kulunkiarvion kasittely jai aivan keskeneraiseksi.

Varsin yleisesti arvellaan, etta vastavalitulle presidentille tulee oppositio tuottamaan suuria vastuksia, joilla voi olla pahatkin seuraukset. Katsotaankin, etta pelko naista seu-

rauksista osittain jo aiheutti niiden radikaaliedustajien kantaan, jotka ottivat osaa presidentin vaalin vahvistamisistuntoon. Paljon riippuu myös siitä, millä tavalla vastavalittu presidentti tulee suhtautumaan erinaisiin tarkeisiin henkilökysymyksiin, joista tärkein on Buenos Airesin valtion nykyisen kuvernöörin, tohtori Frescon asema, jaako hän paikoilleen vaiko ei. Ensivuoden toukokuussa suoritetaan edustajakamarin vaalit, joiden tuloksesta tietenkin riippuu myös, saako maa työkykyisen edustajakamarin. ~~Välillä~~ Tiedetaan myös, että vallassaolevien piirien keskuudessa totalitaarisilla tendensseilla on paljon kannatusta ja niiden piirien takana on armeija. Tilanne jää siten vielä pitkäksi aikaa epämääräiseksi. Huomattava on, että presidentin vaalin vahvistaminenkaan ei parantanut peson kurssia, se pysyy edelleen heikkona.

Vaalin tulosta ovat europalaiset lehdet taalla julkaistuista otteista paattaen tervehtineet mystamielisesti. Epäilematta presidentti Ortiz henkilökohtaisesti onkin erittäin pysyvä mies. Tahan arvosteluun vaikuttanee myös se selkka, että ulkomaalaisissa piireissa ^{katsotaan} melkoisen yleisesti nykyisen suunnan jatkumisen olevan liike-elämän kannalta suotavaa. Paikalliset olosuhteet tuntien ja aikaisempien kokemusten nojalla ne nimittain pitavat, että kokonaan uusien nimien ja piirien tulo maan hallintoon olisi seka niille että myöskin maalle kaynyt perin "kalliiksi". On muistettava, että Argentina on yha edelleen korruption luvattuja maita.

Lienee myös niin, että vaalin lopullista tulosta

tarkasteltaessa ei ole unohdettava, että takalaisia puolueoloja ei ole arvosteltava europalaisen mittapuun mukaan. Taalla ne merkitsevat enemman henkilökohtaista ryhmitystä, kuin varmaa ja kiinteää valtiollista ohjelmaa. Eikä kauniita puheita hyvistä periaatteista ilmeisestikaan pida aina ottaa sananmukaisesti.

Ministeri *K. Oksanen*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C32

ASIA:

Buenos Airesissa olevan lähetystön raportti n:o 9.

Ministeri Orasmaa

2/12 1937

Buenos Airesissa OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 2624

Buenos Airesi SSA 9 P:nÄ joului KUUTA 19 37

VIITTAUS: ..... N

P:nÄ ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... nro

VIITTAUS: ..... D. U. M. / 19

ULKOAS.		
27/113 Tel. 5-37		
7/1-38	2	
5	C32	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Buenos Airesin lähetysten
raportti N° 9.

Lähetystä myötäliittää kunnioitteen Ulko-
asiainministeriölle raporttinsa N° 9, joka sisältää:
Siirtolaispolitiikan vilkastuminen.

Ministeri Heino Vasenius

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 9

Buenos Airesi ssa 9 p:nä joulukuuta 1937

Asia: Argentinan siirtolaispolitiikan vilkastuminen.

24 / 313 Pal. S - 27
1/1 - 38
OSASTO ASIA
5 (032)

'Argentinan siirtolaispolitiikka' on kuluven vuoden aikana osoittanut melkoista vilkastumista. Ensinnäkin on tehty kolme sopimusta, nimittäin Hollannin, Sveitsin ja Tanskan kanssa. Myös neljannesta on ollut puhetta, nimittäin Unkarin kanssa. Ja maatalousministerin puolesta on erikoinen asiamies kiertänyt eräissa Euroopan maissa, joihin on suunniteltu jonkinlaisten siirtolaistoimistojen perustamista. Myöskin minulle on maahallituksen pääjohtaja tohtori Pinto kahteenkin otteeseen maininnut, että hän on halukas varsemaan suomalaisia siirtolaisia varten myös erikoisen alueen, joka olisi heille ilmastollisesti parempi kuin Misiones. *) On sen vuoksi syytä hiukan tarkemmin selostaa näitä toimenpiteitä.

Edellämäinuituista sopimuksista tehtiin ensimmäinen Hollannin kanssa huhtikuussa, toinen Sveitsin kanssa heinäkuussa ja kolmas Tanskan kanssa syyskuussa. Ne ovat sisällöl-

*) Pyysin pääjohtaja Pintolta kirjallista ilmoitusta paikasta, ehdoista y.m., mutta sellaista ei ole toistaiseksi kuulunut

JAKELUOHJE:
Tavallinen

Jakeluohjelmalle:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkossainministeriön tiedoituksiin.

taan kaikki samanlaiset. Niiden tarkoituksena on edistää asianomaisista maista siirtolaisuutta Argentiinaan. Siinä mielessä niissä on sovittu lähinnä informatioiden vaihdosta. Argentina antaa tietoja asutusseudusta, maatalousluotosta, asutuslainsaadannasta y.m. mistä voi maahanmuuttavalle uudisasukkaalle olla hyötyä, asianomainen maa puolestaan antaa Argentinan hallitukselle henkilötiedot siirtolaisista, tiedot heidän varallisuudesta, ammattitaidostaan ja sivistyksestaan, kuljetusehdoista j.n.e. Edelleen sopimuksien mukaan Argentinan ja asianomaisen maan kesken asetetaan erikoiset sekakomissionit, joiden tehtävänä on yhteistoiminnassa asianomaisten maiden diplomaatti- ja konsuliedustajain kanssa valvoa sopimusten yleisten määräysten täyttämistä ja ohjata näistä maista tapahtuvaa siirtolaisuutta sekä siirtolaisten sijoittamista.

Näiden sopimuksien tarkoituksesta on eri yhteyksissä sanottu, että Argentina haluaa saada lähinnä kunnollista maanviljelysvaestoa. Sen vuoksi juuri on valittu edellämäinitut maat sopimuskumppaneiksi, samaten Unkari. Ja minulle huomautettiin, että suomalaisia haluttaisiin myös erityisesti siitä syystä, että maassa kaivataan sellaista voimakasta maatalousvaestoa, joka pystyy uudisraivaukseen. Yksityisesti on parikin huomattavaa argentalaista lisäksi huomauttanut minulle, että tarkoitus olisi saada maahan pohjoismaista ainesta vastapainoksi maahan asetuneelle latinalaiselle vaestolle, jota jo on liikaa ja jonka "runollisuudesta" maalle ei ole riittävää hyötyä. Erikoisella suopeudella ei myöskään suhtauduta slaavilaiseen siirtolaistul-

veen, joka tällä hetkellä vallankin näyttää virtaavan tänne Puolasta.

Sopimuksia on arvosteltu hyvin eri tavalla, ehkä sittenkin enemmän moittien kuin tunnustusta antaen. Niin hyvin argentinalaiset ammattimiehet kuin diplomaatit pitävät niitä vain eräänlaisina platoonisina ilmauksina Argentinan hallusta saada hyvää vakea. Diplomaatit kylläkin johtavat poikkeuksetta niiden synyn ulkoasiainministeri Saavedra Lamasin tunnetusta paktomaniasta, hänen kun väitetään haluvan saavuttaa ministerikautensa ennatus sopimusten teossa. Tämä ei liene aivan aiheeton epäily, sillä kokemus osoittaa, että hänellä ei ole esim. siirtolais sopimusten jälkeen riittänyt halua hankkia erille sopimusmaille niitä täydentäviä tietoja, joita he ovat useita kuukausia sitten häneltä pyytäneet. Ja Unkarin lahettilas, joka kertoi heidän neuvotteluistaan, mainitsi sano-neensa suoraan Saavedra Lamasille, ettei Unkarilla ole mitään kiinnostusta tällaiseen ylimalkaiseen sopimukseen.

Unkarin lahettilas samaten kuin Sveitsinkin v.a. asiainhoitajakin pitävät näitä sopimuksia yksipuolisesti Argentiinaa suosivina. Ei nimittäin sillä hyvä, että Argentina pyrkii näin saamaan aivan valikoitua vakea, mikä merkitsee asianomaiselle maalle vastaavasti pystyvän työvoiman menetystä, vaan sopimus merkitsee suoranaisesti myös kapitaalinvientia, joka tulee Argentinan hyväksi. Kysymys ei ole suinkaan mistään verratonta väestystä, vaan sellaisesta, jolla on maahan tullessaan jokin tietty omaisuus. Tähän viittasi myös puajohtaja Pinto puhuesen asiasta minun kanssani. Ja Argentinan halli-

tus ei puolestaan ole halukas muulla tavoin helpottamaan heidän asettumistaan maahan ja uudisraivaustyötä kuin luovuttamaan heille maan "kohtuullisella" hinnalla.. Unkarin lähettiläs katsoikin näillä edellytyksillä siirtolaisuutta aivan mahdolliseksi.

Keskustelin tilanteesta myös Misionesin suomalais-siirtolan nuoren ja toimeliaan johtomiehen kauppias Parkkulaisen kanssa. Hän puolestaan asettui sille kannalle, että ei olisi suosittava Suomesta tapahtuvaa siirtolaisuutta, sillä menestymisen edellytykset ovat taalla hänen käsityksensä mukaan meikalaisille ylen vaikeat.

Ministeri

Aulis Haasala